

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Et primo, Vtru[m] solus Deus sit causa efficiens gratiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

AD QVARTVM dicendum, qd sapientia & scientia nō computantur inter gratias gratis datas, secundū quod enumerantur inter dona Spiritus sancti, prout scilicet mens hominis est bene mobilis per Spiritū sanctum ad ea, quæ sunt sapientie & scientiæ: sic enim sunt dona Spiritus sancti, ut supra dictum est. Sed computatur inter gratias gratis datas, secundū quod importat quandam abundantiam scientiæ & sapientie, ut homo possit non solum in seipso recte sapere de diuinis, sed etiam alios instruere, & contradicentes reuincere. Et ideo inter gratias gratis datas significatur primo * sermo sapientie, & sermo scientiæ: quia ut * Augustinus dicit 14. de Trinitate, aliud est scire tantummodo quid homo credere debeat propter adipiscendam vitam beatam, aliud est scire quem admodum hoc ipsum & pijs optineatur, & contra impios defendatur.

ARTICVLVS V.

Vtrum gratia gratis data sit dignior quam gratia gratum faciens.

AD QVINTVM sic proceditur. Videtur, quod gratia gratis data sit dignior quam gratia gratum faciens. Bonum enim gentis est melius, quam bonum vnius, ut * Philosophus dicit in 1. Ethic. sed gratia gratum faciens ordinatur solum ad bonum vnius hominis, gratia autem gratis data ordinatur ad bonum cōerotius Ecclesiæ, ut supra dictū est, ergo gratia gratis data est dignior, q̄ gratia gratum faciens. ¶ 2. Præ. Maior virtus est, quod aliquis possit agere in aliud, quam quod solum in seipso perficiatur: sicut maior est claritas corporis, quod potest etiam alia corpora illuminare, quam eius quod ita in se licet, quod alia illuminare non potest. Propter quod etiam * Philosophus dicit in 5. Ethicorum, qd iustitia est præclarissima virtutum, per quam homo recte se habet etiam ad alios: sed per gratiā gratum facientem homo perficitur in seipso, per gratiā autem gratis datam homo operatur ad perfectionem aliorū, ergo gratia gratis data est dignior, quam gratia gratum faciens.

¶ 3. Præ. Id quod est propriū meliorum, dignius est quam id quod est commune omnium, sicut ratiocinari, quod est propriū hominis, dignius est, quam sentire, quod est cōmune omnibus animalibus: sed gratia gratum faciens est cōis omnibus mēbris Ecclesiæ, gratia autē gratis data est propriū donum digniorum membrorum Ecclesiæ. ergo grā gratis data est dignior quam gratia gratum faciens. SED CONTRA est, quod Apost. 1. ad Corint. 12. enumeratis gratijs gratis datis, subdit, Adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. Et sicut per subsequentia patet, loquitur de charitate, quæ pertinet ad gratiam gratum facientem. ergo gratia gratū faciens excellentior est quam gratia gratis data. RESPON. Dicendum, qd unaquæque virtus tanto excellentior est, quanto ad altius bonum ordinatur. Semper autem finis potior est his, quæ sunt ad finem: gratia enim gratum faciens ordinat hominem immediate ad coniunctionē ultimi finis: gratia autē gratis datæ ordinat hominē ad quædā præparatoria finis vltimi: sicut per prophetiam & miracula, & alia huiusmodi, homines inducuntur ad hoc, qd vltimo fini coniungantur. Et ideo gratia gratum faciens est multo excellentior, quam grā gratis data.

A AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut * Philosophus dicit in 12. Met. Bonum multitudinis, sicut exercitus, est duplex. Vnum quidem quod est in ipsa multitudine, puta, ordo exercitus: aliud autem est quod est separatū a multitudine, sicut bonū ducis. Et hoc melius est: quia ad hoc etiam illud aliud ordinatur. Gratia autem gratis data ordinatur ad bonum commune Ecclesiæ, quod est ordo ecclesiasticus: sed gratia gratum faciens ordinatur ad bonum commune separatū, quod est ipse Deus. Et ideo gratia gratum faciens est nobilior.

B AD SECVDVM dicendum, qd si gratia gratis data posset hoc agere in altero quod homo per gratiā gratum facientem cōsequitur, sequeretur qd gratia gratis data esset nobilior: sicut excellentior est claritas solis illuminantis, q̄ corporis illuminari. Sed per gratiā gratis datam homo non potest causare in alio coniunctionem ad Deum, quam ipse habet per gratiā gratum facientem, sed causat quædam dispositiones ad hoc. Et ideo non oportet, qd gratia gratis data sit excellentior: sicut nec in igne calor manifestatiuus speciei eius per quam agit ad inducendum calorem in alia, est nobilior quam forma substantialis ipsius.

H AD TERTIVM dicendum, qd sentire ordinatur ad ratiocinari sicut ad finem, & ideo ratiocinari est nobilius. Hic autem est e conuerso: quia id quod est propriū, ordinatur ad id, quod est cōmune sicut ad finem: unde non est simile.

QVAESTIO CXII.

De causa gratiæ, in quinque articulos diuisa.

DE INDE considerandū est de causa gratiæ.

ET circa hoc quarūtur quinque.

¶ Primo, Vtrum solus Deus sit causa efficiens gratiæ.

¶ Secūdo, vtrum requiratur aliqua dispositio ad grām ex parte recipientis ipsam per actum liberi arbitrij.

¶ Tertio, Vtrum talis dispositio possit esse necessitas ad gratiā.

¶ Quarto, vtrum gratia sit equalis in omnibus.

¶ Quinto, vtrum aliquis possit scire se habere gratiam.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum solus Deus sit causa gratiæ.

A AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod nō solus Deus sit causa gratiæ. Dicitur enim Ioan. 1. Gratia & veritas per Iesum Christum facta est: sed in nomine Iesu Christi intelligitur non solum natura diuina assumens, sed etiam natura creata assumpta. ergo aliqua creatura potest esse causa gratiæ.

¶ 2. Præ. Ista differentia ponitur inter sacramēta nouæ legis & veteris, quod sacramēta nouæ legis

Prima Secundæ S. Tho.

Supr. q. 106. art. 7. cor. & 3. q. 62. art. 1. cor. & ad 7. & 1. di. 16. art. 4. & 4. di. 14. q. 2. art. 2. & ultra. q. 27. art. 3. & Eph. 3. 16. 3.

I N articulo primo questionis, centesimæ duodecimæ dubium occurrit, quoniam in prima parte questionis 45. artic. 4. diffinitum est, quod nulla creatura potest creare suæ principaliter, siue instrumentaliter: nunc autem dicitur, quod aliqua res creata potest instrumentaliter causare gratiam, quod est creare, cum gratia non educatur de potentia subiecti.

¶ Ad hoc dicitur, negando qd gratia proprie creatur, quia ut in prima parte questionis 45. articuli 4. dictum fuit, creatrix est proprie substantium: gratia autem licet non educatur de potentia subiecti, sicut nec anima intellectum, differt ab eain hoc, qd nō subsistit sicut anima: & ideo, ut paulo ante in questione 110. artic. 2. ad 3. dictum est, non proprie fit, & consequenter nec creatur, sed dicitur creatrix, quia non educitur de potentia subiecti, nec datur ex meritis proprie, nō

Super Quæstio 112. Articulum primum.

KK mo

